

J.nr. 07-0541-10
SBL/anh

Bidrag til besvarelse af spørgsmål til Kulturministeren vedr. forskningsbibliotekernes udlån til almindelige borgere

Ministeriet har i e-mail af 15. ds. bedt Det Kongelige Bibliotek kommentere henvendelsen af 31. august 2008 fra Allan Egaa, Århus N, herunder redegøre for, at der bruges ressourcer på at få tilsendt bøger langvejs fra – når de allerede findes på dansk grund - samt redegøre for, om Det Kongelige Bibliotek er åbent for udlån til almindelige borgere.

Nedenfor redegøres først for Det Kongelige Biblioteks bestemmelser for udlån, og derefter kommenteres den konkrete sag.

Det Kongelige Biblioteks bøger m.m. er tilgængelige for alle danske borgere. Udlånsreglerne er fastsat i *Reglement for lån til privatpersoner samt gebyrer ved for sen aflevering* samt i særlige regler for *Lån til folke- og forskningsbiblioteker*. Disse bestemmelser er publiceret på bl.a. Det Kongelige Biblioteks web og kan sammenfattes således:

- 1) *Alle med dansk cpr-nr., som er fyldt 18 år, kan registrere sig som låner i Det Kongelige Bibliotek og dermed bruge bibliotekets samlinger og service. Man kan registrere sig som bruger via Det Kongelige Biblioteks hjemmeside. Det er dog altid muligt at benytte Det Kongelige Biblioteks materialer på læsesalen, også selvom man ikke har et dansk cpr-nummer.*

- 2) Det Kongelige Biblioteks bøger m.v. kan også benyttes af *borgere, der ikke er registreret som lånere i Det Kongelige Bibliotek*. Udlån sker i sådanne tilfælde via et andet bibliotek.
- 3) Det Kongelige Bibliotek udlåner generelt danske og udenlandske bøger trykt 1900 ff. uden begrænsninger, *dvs. Det Kongelige Bibliotek forholder sig ikke til, hvem den enkelte låner er, eller hvad formålet er*.
- 4) Følgende kan kun udlånes til benyttelse på Det Kongelige Biblioteks læsesal eller på en læsesal i et andet bibliotek: Danske Afdelings samlinger (nationalbibliotekssamlingen), og Ældre Udenlandske Samlinger, normalt fra før år 1900.
- 5) Følgende kan kun benyttes på Det Kongelige Biblioteks læsesale: håndskrifter, store formater (folio og storfolio), kort og billeder etc. Det samme gælder særligt sjældent, kostbart eller skrøbeligt materiale, der af bevaringsmæssige grunde er klausuleret til brug alene på Det Kongelige Biblioteks læsesal under sikrede forhold.
- 6) Bestillinger på bøger, som Det Kongelige Bibliotek ikke selv har, effektueres via lån fra andre danske biblioteker eller fra udenlandske biblioteker.

Med hensyn til den konkrete sag:

Det fremgår af henvendelsen af 31. august, at Allan Egaa har bestilt tre bøger på Risskov Bibliotek, hvor det har været muligt at identificere de to, som er engelske bøger fra 1842, nemlig *The Knights Templars*, London, 1842, og *The History of the Knights Templars, the Temple Church and the Temple*, London, 1842, begge af Charles Greenstreet Addison. Det tredje værk er ikke identificeret, men så vidt vides drejer det sig også om en gammel, udenlandsk bog.

Risskov Bibliotek, der er en filial af Århus Kommunes Biblioteker, har over for Det Kongelige Bibliotek oplyst, at man har forsøgt at bestille bøgerne til låneren, men da Risskov Bibliotek ikke råder over en læsesal, har biblioteket ikke kunnet bestille bøgerne.

Allan Egaa selv har så vidt vides ikke været i direkte kontakt med Det Kongelige Bibliotek, så de bestillinger, der refereres til, må være Risskov Biblioteks bestillinger. Den normale procedure vil være, at låneren herefter af det lokale bibliotek henvises til at benytte de ønskede bøger på læsesal på et nærliggende bibliotek. Det er ikke umiddelbart indlysende, hvorfor Risskov Bibliotek ikke har fulgt de normale procedurer i lånesamarbejdet og hjulpet Allan Egaa med at få bøgerne til brug på en læsesal i Aarhus. Allan Egaa kunne således have fået titlerne fra Det Kongelige Bibliotek til brug på bl.a. Statsbibliotekets læsesal, der ovenikøbet ligger indenfor kort afstand af Risskov Bibliotek.

Det har heller ikke været muligt at opklare, hvem der fejlagtigt har oplyst Allan Egaa om, at man skal være forsker for at benytte de ønskede titler. *Som det fremgår af ovenstående sammenfatning af Det Kongelige Bibliotek udlånsbestemmelser, er denne oplysning ikke korrekt, og det har siden det 19. århundrede aldrig forholdt sig sådan!*

Den efterfølgende beslutning om at skaffe bøgerne fra et andet bibliotek – i givet fald fra et udenlandsk bibliotek – er ikke truffet af Det Kongelige Bibliotek. Låneren fik ad denne vej de tre titler skaffet i nyere udgaver fra udenlandske biblioteker, *men det er vigtigt at understrege, at der ikke er tale om identiske eksemplarer med dem, som haves i Det Kongelige Bibliotek.*

Hvis låneren havde ønsket at gøre brug af de eksemplarer, som befinder sig i København, ville det være muligt f.eks. på Statsbibliotekets læsesal.

Steen Bille Larsen